

KIS-431 – Gl. échangeur

(GE da YBAN – 15 09 92)

Evit Gl. *échangeur* e ran war ar pemdez gant Br. **treuzforzher**, met prest on da zegemer un termen all : an *É* ned eo ket un araez da gemmañ forzh, met hent, roud hag arabat kontañ betek re war an divellekaat. Hogen Br. **forzh** zo kevatal da Gl. *voie* (sk. : “ hent div **forzh**, peder **forzh**”); dre astenn hepken ez eo kevatal da Gl. *file* (gwell ober gant **stell** avat peurliesañ). Ger Reun AN HIR¹ a dorr ar “reolenn” a strivan da zezrevell e'm lizher dit eus an 13 07 92². Fraeshoc'h e karfen digej ar “reolenn”-se.

Pa vez keñverioù ster etre div ergorenn e vez etre o anvadoù un disheñvelder furn a c'haller sellout evel o tec'heriañ an disheñvelder ster. Hervez an dro e vez skaret ar furmoù :

1° dre berzh ur gedrann disheñvel (*skarat dre ar gedrann*), ar gedrann skarat o vezañ :

1°a ar rakger : *mor – meurvor* ;

1°b al lostger : *gwezhiad – gwezhiader* ;

1°c ar stirann : *klañvdi – klañvgarr*.

2° dre berzh un disheñvelder klok, pa na vez netra boutin ent furmel etre an termenoù ; an degouezh-mañ a anvfen ar *skarat dre an amgen* : *keal – meizad* ; *marc'h houarn – teirrodeg*.

Merkomp n'hon eus ket d'ober amañ gant heñvelsterioù met gant anvadoù disheñvel o verkañ ergorennoù war un dro disheñvel hag ereet dre ur c'heñver pe geñver.

Sellomp bremañ un nebeut troioù arver a'n eil skarat pe egile.

¹ “Ur **c'hroazhenter** savet e stumm ur velchonenn-beder evit kevreañ daou c'hourhent.”, *Dre hent pe hent*, Hor Yezh, 1990, p. 215.

² Sl. KIS-425, La-10, p. 69.

I. – Pa reer gant termenoù o talvoud dre o denotadur hepken, er ouezoniezh enta peurliesañ, dreist-holl pa verkont derezioù kementadel, ez arverer ar skarat dre ar gedrann : *glukozvec'h – glukozisvec'h*.

II. – Pa na ezvevenner ket ar c'hennotadur e vez alies splotus skarat dre an amgen : *keal – meizad* (o kennotañ treugoù amparañ disheñvel).

III. – Seul gent a se pa vez anv a ergorennoù bed, traoù pe dud, eleze n'eo ket mui derc'henoù savelet gant al lavar hogen gwerc'henoù na baouezet ket a savelañ lavar diwarno (a chom andlidek al lavar oc'h ergeñverin outo), e tenn an holl yezhoù da ober gant ar skarat dre an amgen.

Er par-mañ ez eus meur a live d'ar skarat hervez ma rummer : *ti –loch – palez*, pe en eneb ma hiniennaer an ergorennoù : *Westminster – Louvre – Kremlin*. En e varr emañ an araezad gant anvidigezh an denion : kentanvioù, anvioù familh zo dre bennaenn hiniennaus ; evit kas pelloc'h c'hoazh ar skarat e c'hoveilh ar skrivagnerion anvioù pluenn.

Ur studienn a ve da ren amañ, da skouer dre lakaat a-wel ar c'henniñvoù etre skarusted al lavar pemdeziek (*une Ford, une Peugeot*) ha rummusted al lavar amaezhel (*deux véhicules automobiles*), studienn a zifourkfe e meur a lec'h en dareulerezh.

IV. – En ur c'heñver all e vez prizius ar skarat dre an amgen : evit disheñvelaat ar geriadoù e kement ma teuont da vailhoù er steuñvenn gomz. Anaout a reomp ar frazenn : *Ar c'hlañvgarr o kas ar c'hlañvour d'ar c'hlañvdi*. Evel just e tenner da erlec'hiañ enni ar skarat dre an amgen ouzh ar skarat dre ar gedrann, o tegouezhout gant un dra bennak evel : *An ambulañs o kas ar c'hlañvour d'an ospital*.

Ar c'hraf IV-mañ hon degas d'ur gudenn a yezhouriezh, hini an amprestañ. Hetadus eo marteze e pourchasfe ar yezh he-unan ar geriadoù amgen o furm rekis, met gwell moarvat amprestañ digant ur yezh all eget chom bac'het en ur prezeg balouard ha tavantek.

Klozadur da c'hortoz, rak mil dra hag unan a ve da ziskleriañ c'hoazh : lakaet er-maez an degouezhioù ma ranker skarat dre ar gedrann war-benn merkañ ereoù kementadel el lavar gouiziel (*isvec'h, usvec'h*) pe geñverioù spis o tennañ d'ar rummañ, d'an dereziañ (*amdalusted, antalusted*), h.a. e lavar ar gwir, an amaezhiezh, e vez bepred splotus ken d'an devezout, ken d'ar fraezhoni ober gant ar skarat dre an amgen.

Araezioù ar skarat dre an amgen zo evel gwelet diaraok an amprestañ a-wechoù met dreist-holl an *heloazañ*, *loazidikaat ar yezh*. Aze e kouezhan a-du ganit – met a-viskoazh omp bet ali war ar c'hraf ! : par ma c'hellomp, degas danvez geriadoù amgen o furn ; a zo estreget pourchas pastur da skrivagnerion laosk a ra heñvelsterioù plat ouzh termenoù bet luniet war-benn diforc'hiñ kealioù ; a zo ivez muioc'h eget fardañ ateboù rañjennet, nevezc'herioù plaket war ster ar gerioù kein : ouzhpenn un araez nevezc'heriañ ez eo ar skarat dre an amgen un araez nevezsteriañ pa na ve ken dre reiñ korf da geñverioù amgended ouzh furmoù all eus ar yezh tal.

Kement-mañ evit distreiñ d'ar Gl. *échangeur* ha lavarout e ve gwell sevel e gevatal brezhonek dre hent ar skarat dre an amgen eget dre hent ar skarat dre al lostger.

Petra soñjal eus Br. **dastreizh** (hep lostger) g. ? Br. **treizh** o talvout "tremen, treuziñ" koulz ha "lec'h treuziñ". Evel kevatal da Gl. *bretelle* "adforzh o kevreañ daou hent en un dastreizh", e rafen gant Br. **dolenn** b.